

DE HAAGSE TIJDEN

Het Milvakamp
Kijkduin

Pag. 5

The Kinks op BEAT 25

Pag. 6-7

Leeflang Oude dingen

Sinds 1995

Bezemschoon huis ontruimen
antiek - inkoop - taxaties

Vreeswijkstraat 1
Tel. 06 - 24 63 57 31

De Haagse krant van alle tijden

Nostalgische sfeer bewaard gebleven

De Tong Tong Fair is ook dit jaar weer neergestreken in Den Haag. In de loop der jaren is zij uitgegroeid tot een groot internationaal evenement. Het Malieveld, omgetoverd tot een tentendorp, trekt dagelijks duizenden bezoekers. Wat eens begon als een jaarlijkse ontmoeting van Indo's in Nederland met muziek, dans en lekker eten is nu een cultureel festival geworden waar Zuidoost-Azië zich presenteert. De sfeer van nostalgie is gelukkig bewaard gebleven, maar de nieuwe generaties hebben er wel een eigen draai aan gegeven.

Veel Hagenaars noemen de Tong Tong Fair nog steeds de Pasar Malam. Geen wonder want onder die naam is het indertijd in de Haagse Dierentuin, later de Hout-rusthallen begonnen. Voluit heette het Pasar Malam Tong Tong. Het festijn was echt een ontmoeting van Oudindisch gasten waar herinneringen werden opgehaald en men zich even kon wanen in de sfeer van weleer. De opbrengst was bestemd voor de Kunstkring Tong Tong die onder andere het culturele programma tijdens het evenement verzorgde. De Kunstkring doet dat nog steeds en is ook daarnaast nog zeer actief.

Sinds 1959 is er veel veranderd. Naast de vaste onderdelen horeca en cultuur is er nu ook ruimte voor organisaties die reizen naar de Oost organiseren, zijn er kookworkshops, kramen met batikstoffen, lezingen etc. Voor sommigen heeft het daardoor iets weg van een Pasar Malam Besar, een overdekte Indonesische markt. Vraag je een Indonesiër die hier op bezoek is of dat zo is dan moet die meewarig lachen. Het lijkt er niet op: veel te netjes en te georganiseerd. In Indonesië kun je levende kippen en eenden kopen, is het veel drukker en zijn de gangen veel

Muziek en dans op de Tong Tong Fair. Foto: Ziko van Dijk, Wikimedia

nauwer. Toch geeft de Tong Tong Fair een aardige indruk want de geur en sfeer van Indonesië is voelbaar. Dus voor degenen die voor het eerst een reis naar Indonesië gaan boeken is de Tong Tong Fair een leuke ervaring.

Muziek

Begin jaren zestig was tijdens de Pasar Malam veel Hawaii-muziek te horen. Deze muziekstijl was in de jaren dertig in Nederlands-Indië zeer populair en waaide over naar Nederland. Tijdens de Tweede Wereldoorlog kreeg het in ons land uit onverwachte hoek steun: de Duitsers verboden de populaire jazzmuziek en ook mocht er niet meer in het Engels worden gezongen. Zo ontstond er ruimte voor de zogenaamde NedHawaiian muziek. De muziekgroep Kilima Hawaii was de meest succesvolle. Na de oorlog kregen zij concurrentie van Molukse muzikanten,

bijvoorbeeld de Menza Moerin Minstrels en later van artiesten uit Hawaii zelf. In 2005 verzorgde de Hawaïaan Keola Beamer op de Tong Tong Fair een zeer geslaagd concert met een combinatie van klassieke Hawaii- en gamelanmuziek. Dit tot groot enthousiasme van zowel de oudere als jonge generatie bezoekers. Na de Hawaiimuziek kwam de Indo rock op, met onder andere de Tielmanbrothers. Deze ook al in Indonesië zeer populaire groep vestigde zich in 1957 in Nederland en bleef lang in wisselende formatie actief. Zij traden regelmatig op bij de Pasar Malam met nog concerten in 2008 en 2015. Zij werden op hun beurt opgevolgd door de op Latijns-Amerikaanse muziek geïnspireerde groep Massada. Deze Molukse muziekgroep had in haar beginfase last van de politieke

ontwikkelingen in die tijd. De kapingen door Molukse jongeren zorgde ervoor dat Massada moeilijk platencontracten kon krijgen. Gelukkig was dat van tijdelijke aard. Hun grootste hit scoorden zij met *Shajang E* uit 1980, dat wekenlang op nummer 1 in de hitparade stond. Ook deze band is in wisselende samenstelling lang doorgegaan. Tijdens de Tong Tong Fair 2023 vierten zij hun vijftigjarig bestaan! Geheel van deze tijd is het slotprogramma dit jaar met een optreden van de Indische popdisco-funk band Challenge XL.

Cultuur

Vaste gast is al jaren Wietek van Dort met haar Late Late Lienshow. Deze inmiddels tachtigjarige cabaretière en toneelspeelster heeft een indrukwekkende loopbaan opgebouwd.

Vervolg op pagina 2

'Tante Lien' Wietek van Dort overhandigt tijdens de presentatie van de 22e Pasar Malam Besar (20-29 juni 1980) de eerste exemplaren van de nieuwe langspeelplaat van Rudy and the Raindrops. Foto uit 1980, Robert Scheers, collectie HGA

van der VLUCHT GLASHANDEL v.o.f.

Loosduinsekade 175
2571 BW 's-Gravenhage
Tel: 070-3603927
info@vd-vlucht.nl
www.glashandel-vandervlucht.nl

Kom jij weleens in je wijkcentrum?

We doen meer dan je denkt!

wijkz voor elkaar

wijkz.nl

Samen aan alles gedacht!

UITVAARTVERZORGING
J. Henning

070 345 48 10
Dag en nacht bereikbaar
Bautersemstraat 1, Den Haag
www.henning-uitvaart.nl

BRIEVENBUS

De gratis rubriek 'Brievenbus' is een zeer populaire!
Hulp nodig of wilt u een reactie plaatsen?
Mail naar redactie@dehaagsetijden.nl

Holland Spoor

Ik heb het leuke artikel van Alex Verpoort in de krant van 11 juli met meer dan normale interesse gelezen! Ik ben uit 1943 en ik heb vanaf mijn geboorte tot begin 1965 op de Parallelweg 146 (2 hoog) voor de Van Rave-steinstraat, dus niet ver van het Hollands Spoor, gewoond. Ik ben er nooit op vakantie geweest maar het station heeft altijd een grote indruk op mij gemaakt, reden waarom ik het indertijd heb genomineerd als 'het mooiste gebouw uit de regio', georganiseerd door Radio West. De nominatie was jammer genoeg weinig succesvol! Het leek mij leuk dit even te melden.
Gerard Arkenbout

Zin in zingen?

Het Haags Vrouwenkoor is altijd op zoek naar versterking. Wij zingen meerstemmig licht klas-sieke en moderne werken met professionele begeleiding. We hebben een heel enthousiaste dirigente. Iedere week repeteren wij op donderdag in de kosterij van de Evangelisch Lutherse Gemeente,

Lutherse Burgwal 7 van tien tot twaalf uur inclusief koffiepauze. Hoewel koorervaring en noten kunnen lezen niet vereist zijn, bieden wij ook voldoende uitda-ging voor ervaren koorzangers. Heel graag hebben wij er jon-gere leden bij. Bent u op zoek naar een leuke activiteit voor overdag, kom dan een keer luis-teren om de sfeer te proeven. Kom luisteren, u bent van harte welkom!
Inlichtingen kunt u inwinnen bij Marian den Boogert 070-3601240 en Emmy Boland 070-3453587
Emmy Boland
emmyboland@kpnmail.nl

Hulp bij Digitaal

Het nieuwe cursusseizoen van 'Hulp bij Digitaal' gaat weer beginnen. Tegenwoordig kun je van alles regelen via het internet. Heeft u hier moeite mee en wilt u graag uw digitale vaardigheden verbeteren? Kom dan naar de speciale inschrijf-dagen op dinsdag 5, woensdag 6 en donderdag 7 september bij de Bibliotheek aan de Vliet. Er zijn verschillende workshops

en cursussen te volgen bij de Bibliotheek aan de Vliet. Zo bie-den we bijvoorbeeld cursussen aan om beter te leren werken met een computer, tablet of smartphone. Daarnaast helpen we u met het aanvragen en gebruiken van een DigiD, en hoe je online je zorg kunt regelen. Tijdens deze inschrijfdagen staan onze medewerkers voor u klaar om advies te geven over welke cursus het beste bij u past. Aanmelden voor de inschrijfdagen is niet nodig, u kunt gewoon binnenlopen. Op dinsdag 5 september bent u welkom in Voorburg, op woensdag 6 september in Rijswijk en op donderdag 7 september in Leidschendam, tussen 12.00 en 16.00 uur. Natuurlijk staat er ook koffie, thee en iets lekkers klaar.
communicatie@bibliotheekaan-devliet.nl
bibliotheekaandevliet.nl

De Haagse STADSDICHTER

Victor R. Meijer • vr.meijer@hotmail.com

De Marathon

want wie vergeet er...
op Zaterdag mijn weekloon vangen,
douchen, eten en vlug door naar de Baron,
tot middernacht bezopen raken,
op mijn Puch de laan van Meerdervoort af,
en dan tot diep in de nacht los gaan in de Marathon,
dan naar huis, onderdruk het gapen
want de chick die achterop zat,
bleef meestal ook wel slapen,
nee... toen was niemand ongerust,
en niemand droeg een wapen,
starfuckin, love is all en voules vous coucher
stappen was een must
Den Haag was dik in orde,
Den Haag was veel beter dan oké

Schilderen en meer

Per september beginnen de inspirerende schilderlessen van Violet Roest weer in haar atelier op Scheveningen. Vlak achter de boulevard geeft zij maandag, dinsdag en woensdagochtend schilderlessen voor beginners en gevorderden in kleine groepen. De persoonlijke aandacht, de inspirerende sfeer, de diver-

siteit om met werkstijlen te experimenteren zijn kenmerken waardoor het zo prettig is. Violet helpt je op weg. De groepen zijn max 8 personen, starten om 09.30 uur en duren 2,5 uur. De kosten zijn € 50,- per maand, gemiste lessen kan je altijd inhalen.
*Meer info: www.expressie.nl
info@expressie.nl, 0624504757*

Vervolg voorpagina

Nostalgische sfeer bewaard gebleven

In theater en op televisie is zij jarenlang te zien geweest. Haar grootste bekendheid verwierf zij met het typetje Tante Lien. Het past bij de sfeer van nostalgie en vele jongeren zullen het rangschikken onder

de noemer 'meer iets voor mijn ouders en grootouders'. Voor hen is Marion Bloem wellicht een aansprekender figuur. Bloem heeft talloze boeken en gedichten geschreven die voor de jongere generatie Indo's

herkenbaar zijn. Zij heeft vorig jaar voor haar gehele werk de Constantijn Huygensprijs in ontvangst mogen nemen. Dit jaar is zij ook weer aanwezig en zal zij voordragen uit haar laatste boek *Meisjes uit het dorp*. Het is een indringend verhaal dat waarschijnlijk haar beste werk genoemd kan gaan worden. Naast theater, literatuur en muziek is er ruimte voor dans. Na jaren van veelal klassieke dansuitvoeringen worden nu ook gemoderniseerde versies door dansgroepen uit onder andere Sumatra, Sulawesi en Java verzorgd. Deze nieuwe choreografieën laten zien hoe levend de danscultuur daar is!

50ste Pasar Malam Besar. Foto uit 2008, Willem Vermeij, Dienst Stedelijke Ontwikkeling, collectie HGA

Tot slot

De Tong Tong Fair kent veel cultuur waardoor het op een festival gaat lijken maar het is vooral ook een Fair. Dus volop ruimte voor koopjes, mooie cadeaus voor anderen of voor jezelf, bij-

zondere tropische vruchten en natuurlijk lekker eten. Kortom, een dagje wegdromen en je in exotische oorden wanen.

Ton van der Pijl
tonvanderpijl212@gmail.com

16e Pasar Malam in de Houtrushallen. Foto uit 1974, Robert Scheers, collectie HGA

Uitgeverij De Haagse Tijden
Laan van Meerdervoort 174
2517 BH Den Haag

Ook te volgen via Facebook, Instagram, Twitter en LinkedIn.

Uitgave:

Uw krant is elke twee weken in een oplage van tenminste 65.000 exemplaren gratis af te halen op circa 360 distributiepunten in Den Haag, Zoetermeer, Westland, Delft, Midden-Delfland, Leidschendam-Voorburg, Rijswijk, Pijnacker-Nootdorp en Wassenaar.

Redactie:

De artikelen, verhalen en foto's in onze krant worden aangeleverd door onze lezers. De ingezonden artikelen zullen ook gebruikt worden op de website en onze sociale media kanalen.

Hergebruik van de artikelen en foto's is aan de uitgever. Voor de vaste columnisten geldt een andere regeling. U kunt uw verhaal insturen naar: redactie@dehaagsetijden.nl

Abonnementen

Voor € 75,00 per jaar kunt u de krant in Nederland thuis ontvangen per post. Buiten Nederland ontvangt u de krant voor € 95,00 per jaar. Een abonnement vraagt u aan via www.dehaagsetijden.nl/ abonnement of via de klantenservice. Alle uitgaves van De Haagse Tijden kunt u terug vinden op de website www.dehaagsetijden.nl/archief

Adverteren

Wilt u ook adverteren in De Haagse Tijden? Vraag naar de mogelijkheden bij Daphne Brückel en bel 070-3607676 of mail naar info@dehaagsetijden.nl

Hoofdredacteur

Sanne Groeneboer
redactie@dehaagsetijden.nl

Vaste auteurs

John Vroom
Milja de Zwart
Marcello & Els
Robert Mindé

Distributie

Hubbel Den Haag

Fotografie

De Haagse Tijden heeft de moeite genomen om de rechtmatige eigenaar van de gepubliceerde foto's te vinden. Als u meent de publicatierechten te hebben, kunt u contact opnemen met de uitgever.

Vormgeving

Brückel Reclame BV

Lezersservice

De lezersservice is te bereiken van maandag t/m vrijdag van 10 - 12 uur op: 070 - 345 76 97

Zo zit de Technische school Sint Paulus in mijn geheugen

De R.K. Technische School Sint Paulus aan de Meppelweg heeft na ruim vijftig jaar nog steeds een speciaal plekje in mijn hart. Dat ik naar een technische school zou gaan, stond eigenlijk al vroeg vast. Ik was op de lagere school geen uitblinker, in de vijfde klas bleef ik zelfs zitten. Bovendien ben ik iemand die zich beter met zijn handen kan uiten dan met zijn hoofd. Niet dat ik dom ben, maar het is nou eenmaal zo dat niet in iedereen een professor schuilt. Op de Sint Paulus ligt de basis van mijn verder werkzame leven. Daar ben ik trots op.

Zoals de naam van de school al doet vermoeden, was de Sint Paulus een katholieke onderwijsinstelling. Daarom gingen de katholieke jongens - het waren in die jaren zestig alleen nog jongens - uit Poeldijk vaak naar déze technische school. Maar niet alleen vanuit Poeldijk, vanuit heel Westland gingen katholieke jongens in groten getale naar de Sint Paulus. Ik herinner mij dat ik toch als een jongetje van 'buiten' op de school kwam en zag het verschil tussen mijzelf, als Westlander, en de klasgenoten uit Den Haag. Veel van hen kwamen uit Zuidwest, maar er waren ook jongens uit de Van Ravesteinstraat in de Schilderwijk of uit het roemruchte weeshuis Groenestein en mijn maatje, Eugene Bodifée kwam uit het Scheveningse kindertehuis Don Boschco. Zij waren allemaal anders dan wij; als Westlanders keken we toch wat meer de kat uit de boom.

Nog regelmatig kom ik erlangs als ik uit Den Haag fiets. Ik zat van 1968 tot 1971 op die school en in mijn herinnering is er in al die jaren weinig veranderd. De vijf maisonnettecomplexen, met de typisch voor Den Haag Zuidwest tussenliggende grasperken, liggen er anno 2023 bijna nog precies hetzelfde bij als 55 jaar geleden. Hetzelfde geldt ook voor de seniorenwoningen rondom de school. De uitstraling van de buurt, zeg tussen de Meppelweg, Leyweg, Zuidwoldestraat en de Dedemsvaartweg is vrijwel onveranderd gebleven sinds de oplevering van de naoorlogse wederopbouw-wijk. De portiekwoningen

Muurschildering Marius de Leeuw. Foto: Willem Vermeij, Dienst Stedelijke Ontwikkeling, collectie HGA

zijn wel enigszins aangepast aan modernere tijden: op de daken zijn grote grijze 'dozen' neergezet, met daarin machines voor liften. Die waren bij de bouw niet nodig, maar werden door de veranderingen van de maatschappij geïnstalleerd.

Mijn herinneringen gaan terug naar het moment dat wij, de Westlanders, als een lange sliert gelijk een peloton wielrenners maar dan slechts twee breed, over de Nieuweweg naar en van school fietsten. De jongens uit Naaldwijk bij elkaar, de Monsternaren bij elkaar en de Poellukkers bij elkaar. Elk dorp zijn eigen groep. Vanuit het Westland richting Den Haag, de Leugenbrug over, met rechts boerderij Het Leu- genhuis, waar de familie Leer- dam het boerenbedrijf runde. Daaromheen de Uithofspolder, toen nog een maagdelijke open vlakte van weideland met richting Wateringen de laatste stuip trekkingen van nog een enkel tuinbouwbedrijf.

Voorbij de Uithofspolder, vlak voor het Dekkershoekje, gingen we dan rechts de Lozerlaan op. Dit was destijds een beklinkerde tweebaansweg zonder vrij liggende rijwielpaden. We fietsten dus gewoon op de rijbaan. De vier poortwachters - de wooncomplexen Driehoek, Vierkant, Cirkel en Ster die nu de Lozerlaan sieren - lagen toen nog op de tekentafel. Na ongeveer vijfhonderd meter draaiden we links de Meppelweg op. Deze weg was het toon-

beeld van de wederopbouw: brede geasfalteerde rijbanen met zowel links als rechts een fietspad en in het midden een brede groenstrook en dit alles rijkelijk voorzien van bomen. De bebouwing aan de rechterzijde, vanaf de Lozerlaan, was al gereed. De linkerzijde was nog onbebouwd. Daar zou in de daaropvolgende jaren het industrieterrein Zichtenburg ontstaan. Wat mij daar nog van is bijgebleven, is de bouw van distributiecentrum DES, een centraal magazijn voor V&D en de bouw van het benzinestation van Shell, destijds een van de eerste zelftankstations van Nederland. Ook de bouw van de woningen aan de Meppelrade ligt in mijn geheugen.

Bij de Dedemsvaartweg aangekomen, staken wij de Meppelweg over naar de Zuidwoldestraat, die toen nog met een bocht op de Meppelweg uitkwam. En zo kwamen wij aan bij De Paulus. De fiets plaatsten we in de onder de gymzaal gesitueerde stalling en dan begon de schooldag. Buiten stonden meestal de brommers van de derdejaars. Als brugklasser stond je je dan te vergapen aan de Kreidlers en Zündapps, al dan niet met kleine velgen, chromen panelen, waaier cilinderkoppen of zelfs een enkele met waterkoeling.

Als brugklassers mocht je tijdens de lunchpauze het schoolplein niet verlaten, dit voorrecht was voor de tweede en derde leerjaren. Je zat als

Jaap Nederpelt, de sigaren en Belga's winkelier. Foto: P. Nederpelt

Notenbakje en spaarpot, werkstukken uit het brugjaar

brugklasser dan in de kantine je lunchpakketje te nuttigen dat je van thuis had meegekregen en van school kreeg je een pakje melk. In de tweede-klas mocht je het schoolplein verlaten, de gang was dan vaak richting winkelcentrum De Leyweg of het Almeloplein. Voor ons Westlanders was het ook een beetje 'de stad ontdekken'. Toen ik in de derde klas zat, gingen wij vaak naar een sigarenwinkel op de hoek van de Vreeswijkstraat en de Maarsdijklaan, met als uitbater een van origine Poelukker, Jaap Nederpelt. Daar kochten wij shag en de bekende Belga's. Nabij de Vreeswijkstraat aan de Maarsbergenstraat stond een huishoudschool. De sigarenwinkel en de portieken in de omgeving dienden als ontmoetingsplaats voor leerlingen van de genoemde scholen. Daar kreeg je de eerste vlin- ders in je buik.

Terug naar de Paulus. Vanuit het theoriegedeelte keek je aan de westzijde nog over braakliggend land richting de Thorbeckelaan, met langs de Zuidwoldestraat slechts een waterzuiveringsinstallatie. Ik heb daar het ziekenhuis Leyenburg en het oogziekenhuis zien bouwen, op toen nog een maagdelijke open vlakte. Van het interieur van de school zijn mij altijd de muurschildering in een trappenhuis bijgebleven en het scherfmozaïek in de praktijkhal. Beide schitterende kunstwerken, al kon ik dat toen nog niet op waarde taxeren.

Leraren uit mijn schoolperiode (1968-1971) waren onder anderen Houniet (timmeren), Wingen (tekenen), Bosman (schilderen), Bonevatus (Engels), Krijnen (Nederlands), Markus (metaal), Jacobus, later directeur en Koole (o.a. tekenen). Zelf ben ik met mijn vriend Frans van Veen de schilderrichting opgegaan, met o.a. meester Bosman als leraar. Schilder werden we uiteindelijk nooit, we kwamen beide in de autoschade terecht als autospuiter. Toch nog iets met verf.

Later is het onderwijs veranderd. Scholen werden samengevoegd en er ontstonden scholengemeenschappen vooral zonder religieuze voorkeuren. In de school kwamen later onder meer het Hofstad College, wat diende als huisvesting voor het Haagsch Vakcollege, als kinderdagverblijf en tot voor kort als onderkomen en oefenruimte van het Residentie Orkest. Na diverse verbouwingen waarbij o.a. de fietsenstalling en de gymzaal voor extra lokalen zijn opgeofferd, is het middels een uitgebreide renovatie, naar een ontwerp van architectenbureau Kroner uit Rotterdam, geschikt gemaakt voor het ROC Mondriaan College. Zelfs de naam is vernieuwd, anno 2023 heet het: De Meppel. Ik heb er goede herinneringen aan en het is natuurlijk schitterend dat deze school nu een Rijksmonument is.

Aad Lelieveld
lelie@kabelfoon.nl

Ik heb een boekje gemaakt met dit verhaal en de voor- geschiedenis van de deze school tot aan de opleve- ring in 1960. Verkrijgbaar via lelie@kabelfoon.nl

Onmisbare Rijam agenda 1970 - 1971

GROEIEN DOE JE SAMEN BIJ VOLKSUNIVERSITEIT DEN HAAG

EEN BREED CURSUSAANBOD
TALen | PERSOONLIJKE GROEI | CREËREN | CULTUUR

Onze cursussen zijn in kleine groepen, met persoonlijke aandacht, verzorgd door bevoegde docenten op verschillende locaties in Den Haag.

Duik in een nieuwe wereld door een andere taal te leren. Of ga mee op reis door de wereldfilosofie. Creëer zelf iets moois bij een cursus tekenen en schilderen of neem tijd voor bezinning en reflectie. Het kan allemaal! Kies de cursus die bij jou past en schrijf je in.

www.volksuniversiteitdenhaag.nl

BTR REIZEN

www.BTRreizen.nl

055 - 5059500

Geniet van de mooiste vakanties 2023

Kerst- & nieuwsjaarsreizen

Sfeervolle autoreizen, busvakanties & riviercruises met kerstprogramma's

Speciale aanbieding: 5 daagse All Inclusive busreis naar Kerststad Valkenburg vertrek 23 dec. € 585,- p.p.

Autovakanties All Inclusive

Naar gastvrij hotels met een heerlijke All Inclusive vakantie met 's avonds gratis drankjes

Autovakanties arrangementen

Autovakanties met aantrekkelijke arrangementen voor leuk vermaak tijdens uw vakantie

Fiets- & wandelvakanties

Fietsen & wandelen in de mooie toeristische streken en natuurgebieden, geselecteerd door BTR Reizen

Busvakanties All Inclusive

Luxe bus excursievakanties met veel extra's naar gastvrij hotels op de mooiste plekjes!

Riviercruises

Riviercruises over Europa's mooiste rivieren, volledig verzorgd, mooie vaarroutes & programma

055 - 5059500 - WWW.BTRREIZEN.NL

AUTO HOUTWIJK

sterk in elk merk

45 KM

Crossover stapt wel héél gemakkelijk in en uit

Maak een proefrit:
070 - 329 70 51
Showroom & verkoop:
Zichtenburglaan 76-82

www.autohoutwijk.nl

AUTO CREW

Vrijblijvende offerte?
BEL: 070 - 306 16 96

Senioren-verhuizing
Volledig verzorgd!

Woning-ontruiming
Huur- en koopwoning

Schilder-en kluswerk
Stofferen en behangen

Spoed-oplevering
Binnen 7 dagen leeg

www.seniorenhelp.com

novodent

Behandeling aan huis

Een team van prothesespecialisten

Enrico, Martijn, Jasper en John Jellema

Wij komen **gratis** bij u thuis voor het maken van nieuwe protheses of het corrigeren en repareren van uw huidige protheses. Met onze kennis en vaardigheden kunnen wij u perfect van dienst zijn!

- Voor het maken van nieuwe kunstgebitten
- Pasvormcorrecties en reparaties
- **Gratis** behandeling aan huis
- 75% vergoeding vanuit uw basisverzekering, 25% eigen bijdrage
- Rechtstreekse vergoeding door uw zorgverzekeraar

Tel: 070-3555790
info@novodent.nl

Valkenboskade 466
2563 JK Den Haag
(Hoek Laan van Meerdervoort
recht t.o. halte tram 3 en 12)

www.novodent.nl

P.H. Frauenfelder

- loodgieters
- installatie
- daktechniek
- 24h service

www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Den Haag

Oude Haagweg 617
2552 GK Den Haag

T 070 - 325 44 40
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Vestiging Rotterdam

Graafstroomstraat 35b
3044 AN Rotterdam

T 010 - 850 12 00
info@phfrauenfelder.nl
www.phfrauenfelder.nl

Service

Sanitair

Verwarming

Woning aanpassing

Dak

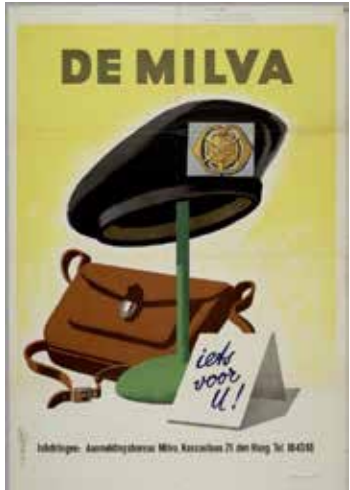

Het Milvakamp Kijkduin

Begin jaren negentig ontstond met de bebouwing van de Zandzeggelaan, Zeewindelaan, Pyrolalaan, Driedistellaan en Muurpeperlaan tussen Vogelwijk en Kijkduin een nieuw stukje Den Haag. Dit stukje Den Haag kent een rijke geschiedenis door de lange aanwezigheid van een militair kamp, het Prinses Julianakamp. Dit kamp was de eerste aanzet tot integratie van vrouwen in het leger.

Niets herinnert op de dag van vandaag nog aan een militair kamp op deze plaats. Toch is deze plek lange tijd in gebruik geweest als militair terrein. Het terrein bestond uit meerdere barakken, een sporthal en een aantal sportvelden. Na de Duitse bezetting van het kamp tijdens de Tweede Wereldoorlog, werd het terrein weer in gebruik genomen door het Nederlandse leger. Op 11 december 1945 werd het Indisch Instructie Bataljon opgericht en gelegerd op het Prinses Julianakamp. Bij dit legeronderdeel werden rekruten opgeleid ter voorbereiding op hun uitzending naar het verre oosten. Zij werden opgeleid in onder meer tropenleer, land- en volkenkunde en gevechtshandelingen. Voor het oefenen in gevechtshandelingen was een heus kampong gesimuleerd bij de door de Duitsers ontruimde villa's bij Kijkduin. Na een aantal jaren verhuisde het Indisch Instructie Bataljon naar Nijmegen, alwaar het onderdeel op 1 december 1949 werd opgeheven.

De Tweede Wereldoorlog had echter ook de weg vrijgemaakt voor vrouwen in het leger. Tijdens de oorlog deed koningin Wilhelmina een oproep, waarop tal van Nederlandse vrouwen die in het buitenland zaten reageerden. Het doel was deze vrouwen klaar te maken om na de bevrijding de burgerbevolking bij te kunnen staan in de behoefte aan voedsel, kleding, medicatie en medische verzorging. Aanvankelijk werden deze vrouwen bijeengebracht onder

De Milva, 1950, Affiche Atria Amsterdam. Afbeelding geheugen.delpher.nl

Advertentie in Libelle, 1952

de vlag van het Rode Kruis, maar op 25 april 1944 werden zij, ondanks dat koningin Wilhelmina geen voorstander was van een militaire status voor vrouwen, als onderdeel van de landmacht opgenomen en kregen zij de benaming Vrouwen Hulp Korps (VHK).

De ontstaansgeschiedenis van het VHK ligt in Engeland en de Nederlandse vrouwen werden voor hun ondersteunende taken opgeleid in Wolverhampton. Na een eerste mislukte overtocht bereikten de ongeveer tweehonderd vrouwen op 14 november 1944 Oostende en verleenden in het reeds bevrijde België en Zuid-Nederland hulp aan evacuees, voedseltransporten en de bestrijding van luizen en scabiës. Van april 1945 tot september 1947 waren de vrouwen van het VHK gevestigd in Breda, maar door de verhuizing van het Indisch Instructie Bataljon naar Nijmegen komt er een plek voor het VHK op het Julianakamp in Den Haag. Hier blijven ze maar liefst 22 jaar gevestigd, totdat ze verhuizen naar een plek op de Alexanderkazerne in Den Haag.

Het VHK heeft na de Tweede Wereldoorlog meerdere uitzendingen gekend. Zo werd een groot aantal leden uitgezonden naar Egypte (1945-1947),

Nederlands-Indië (1945-1951), Nieuw-Guinea (1954-1955) en tijdens de Koreaanse Oorlog naar Korea en Japan (1950-1954). De uitzendingen bestonden veelal uit ondersteunende

“Het Julianakamp bij Kijkduin wordt in die tijd in de volksmond ook steeds vaker Milvakamp genoemd.”

taken en medische zorg. Door hun veelvuldige inzet doet de naam Hulpkorps de vrouwelijke militairen inmiddels geen eer meer aan en daarom wordt, na een samenvoeging met de NVKL (Nederlands Verpleegsters

Huidige bebouwing, zicht op Zeewindelaan, Pyrolalaan, Zandzeggelaan, Machiel Vrijenhoeklaan. Foto: joostvanvliet.nl

Korps der Landmacht) op 30 oktober 1951 de naam gewijzigd in MILVA (Militaire Vrouwen Afdeling). Het Julianakamp bij Kijkduin wordt hierdoor in die tijd in de volksmond ook steeds vaker Milvakamp genoemd. Hiermee was de aanwezigheid van de vrouw binnen de Krijgsmacht een feit, maar de rol van de vrouw stond net zo goed nog vaak ter discussie.

Pas toen Nederland in 1968 het verdrag van New York ondertekende, ging de integratie van de vrouw binnen de Krijgsmacht echt lopen. Door de ondertekening werd in 1976 een werkgroep opgericht voor de integratie van de vrouw binnen de Koninklijke Landmacht, wat tot gevolg had dat in 1979 de vrouw binnen defensie officieel

naar de Alexanderkazerne is het terrein van het Juliana-kamp nog kortstondig gekraakt geweest door De Kabouters. De gemeente Den Haag heeft hierop zeer kortdaad ingegrepen met ontruiming van het terrein en de directe sloop van de vijf verblijfsbarakken, twee magazijnen, de kantine en de onderofficiersmess. Dit tot grote woede van De Kabouters, wat ook onrust binnen de Gemeenteraad veroorzaakte. De officiersmess, Sportzaal en De Centrale zijn blijven staan. Het terrein is nog een tijdje gebruikt voor evenementen en in De Centrale heeft Club Westwood zijn onderkomen gehad tussen 1977 en 1992. Westwood is het laatste stukje van de geschiedenis, welke pas is gesloopt toen de appartementen aan de Pyrolalaan er al naast waren verzezen.

Dit relatief kleine stukje grond kent een rijke geschiedenis, waarmee een stap is gezet tot gelijke rechten tussen man en vrouw. En alhoewel we er zelfs vandaag de dag nog lang niet zijn, is iedere stap in de juiste richting er toch weer één.

Meine Ludema
meinelludema@hotmail.com

Julianakamp Kijkduin, 25 april 1949. Receptie ter gelegenheid van vijf jaar Vrouwen Hulpkorps. Inspectie door Generaal Kruls. Foto: Beeldbank Defensie

The Kinks op BEAT 25

In november 1965 opende 'artist-promotor' en toenmalig manager van The Golden Earrings, Jacques Senf, de legendarische Club 192 in het Casino van Scheveningen. Het was de eerste en enige beatclub in Nederland. Vanaf de opening was het een grandioos succes. De hele beat-minnende jeugd van Den Haag toog met of zonder Puch richting de boulevard van Scheveningen om zich te vergapen aan de optredende groepen. Veelal Haagse groepen, maar zeker ook veel Engelse groepen als The Who, Fleetwood Mac, The Searchers, The Troggs en The Spencer Davis Group.

BEAT 25

Op 6, 7 en 8 mei 1966 stonden er zo'n dertig bands op de agenda om op te treden tijdens de grote beatmarathon BEAT 25. De naam BEAT 25 werd ontleend aan de oorspronkelijke opzet om een 25-uurs-non-stop-beat-programma te presenteren. Echter bleek het onmogelijk om in ons land een beatfestijn op te zetten voor 25 uur, waarin ook een zondagochtend viel, waardoor de organisatie (lees Jacques Senf) de opzet veranderde om 25 uur beat te brengen op vrijdagavond, zaterdagavond en op zondagmiddag en -avond. Naast bands als Q65, The Golden Earrings, The Sandy Coast, The Incrowd, Hu & the Hilltops, The Nicols en The Bintangs zou als hoofdact op zondagavond The Kinks uit Engeland optreden. The Kinks was de enige band die voor het optreden een gage kreeg, de andere bands wilden graag gratis in het weekeinde voor hun fans spelen. Vanaf vrijdagavond acht uur speelden onder andere The Golden Earrings, Sandy Coast, The Incrowd en René and his Alligators tot 's nachts twee uur. De zaterdagavond begon eveneens om acht uur en ging door tot vier uur 's nachts, met onder andere Andy and the Visitors, The Scarlets, The Outsiders, The Highlanders, Peter and the Blizzards en the Black Albino's.

The Kinks tijdens een tv-optreden in april 1967. Foto: W. Veenman, Wikimedia Commons

Veel Kinks-fans kwamen zondagmiddag al vroeg naar Club 192 om zich te verzekeren van een goede plaats, dicht bij het podium. Zij hadden al lang op hun helden moeten wachten.

Beatfestival 65

In de Muziek Expres van november 1965 stond aangekondigd dat The Kinks op zaterdag 20 en zondag 21 november voor de eerste keer naar Nederland zouden komen voor vier concerten, op zaterdag in Den Haag en Tiel en op zondag in Beverwijk en Eindhoven. Paul Acket zou The Kinks naar Nederland halen en Jacques Senf zou de organisatie in Den Haag en Beverwijk voor zijn rekening nemen. Op 20 no-

vember zou de band optreden in de Haagse Houtrusthallen in het kader van het door Jacques Senf georganiseerde Beatfestival 65 en daarna doorreizen naar Tiel voor een concert in de plaatse-

“Het toestel kon in verband met de slechte weersomstandigheden niet landen op Schiphol en moest terugkeren.”

lijke veilinghal. Zaterdagmorgen waren The Kinks met een lijnvliegtuig vertrokken uit Londen naar Amsterdam, maar het toestel kon in verband met de slechte weersomstandigheden niet landen op Schiphol en moest terugkeren. Schiphol was vanwege mist en ijzel gesloten.

The Kinks geland op Schiphol op 8 mei 1966

Bij organisatiebureau Paul Acket werd van alles geprobeerd om The Kinks toch naar Nederland te krijgen. Zelfs wordt eraan gedacht om het vliegtuig op Ypenburg te laten landen met een militair vliegtuig, maar ook hiervan wordt afgezien.

Uiteindelijk namen The Kinks de nachtboot vanuit Harwich en in de vroege morgen van zondag 21 november kwamen ze aan in Hoek van Holland en reisden direct door naar Beverwijk. Zaterdag 20 november

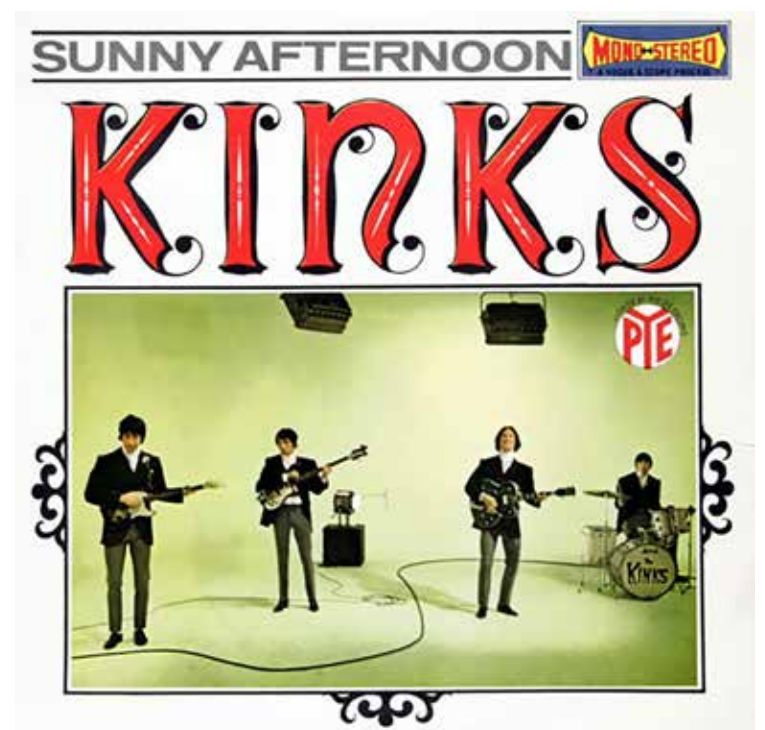
deling dat het optreden van The Kinks vanwege de mist niet kon plaatsvinden. Er brak een storm van protesten los, waarop het publiek door de ordedienst van Senf en masse de hal werd uitgedreven, waarbij een fikse vechtpartij ontstond. De ordedienst bleef echter de controle houden, zodat de politie er niet aan te pas hoefde te komen.

The Kinks dan toch eindelijk in het Casino

Na de teleurstelling van het jaar daarvoor, hadden de Kinks-fans zich nu dubbel verheugd op de komst van de band. De middag ging voor hen tergend langzaam voorbij, maar toen tegen achten het nieuws hen bereikte dat er geen nieuwe bezoekers meer werden toegelaten (er stonden buiten op het terras nog rijen fans te wachten) steeg de hoop dat het langverwachte optreden snel zou beginnen. De teleurstelling was groot toen bleek dat er eerst nog enkele andere

Op 20 november 1965 zouden The Kinks optreden in de Houtrusthallen in het kader van het door Jacques Senf georganiseerde Beatfestival 65. Foto: collectie HGA

Promo-foto van de Britse band The Kinks, genomen in Stockholm, op 2 september 1965. Foto: Wikimedia Commons

The Kinks in 1965. Ray Davies, Dave Davies, Mick Avory en Pete Quaife. Foto: KRLA Beat/Beat Publications, Inc., Wikipedia

Show poster Den Haag - Houtrusthallen uit 1965

groepen zouden optreden. Het was dan ook niet verwonderlijk dat het publiek bij het optreden van The Bintangs, waarvan niemand onder de indruk was, onrustig werd en moeilijkheden veroorzaakte. De situatie kreeg een onverwachte wending toen Q65 het podium betrad en de band het publiek met hun rauwe muziek in hun macht kreeg. Het publiek werd laaiend enthousiast, meisjes vielen flauw of kregen hysterische huilbuien bij het zien van de op het podium kronkelende zanger Wim Bieler. De hardwerkende ordedienst van Jacques Senf voerde de flauwgevallenen meisjes af, maar had ook steeds meer werk de opdringende fans tegen te houden, die steeds verder opdrongen richting het podium.

Het publiek sloeg alle waarschuwingen om zich rustig te houden in de wind en werd steeds luidruchtiger en onhandelbaarder, opgezweept door de muziek

van Q65. Om het publiek ‘af te laten koelen’ voor de opkomst van The Kinks, werd surfgroep Check ingezet. Dit had even succes. Door het beheerste optreden van Check werd het publiek wat rustiger. In de korte pauze die daarna volgde, liepen de gemoederen weer op. De zaal werd ongeduldig en er klonk een gescandeerd ‘We want The Kinks’, gevolgd door een oorverdovend fluitconcert. Even later kreeg het publiek waarvoor het gekomen was: The Kinks betraden het podium en werden begroet met luid gegil en gekrijs.

Onbewogen begonnen The Kinks aan hun optreden, de versterkers slingerden met geweldige kracht de ene hit na de andere de zaal in. Hoewel The Kinks volkomen kalm bleven en zich beperkte tot het vertolken van hun nummers, werd het publiek steeds meer opgewonden en onbeheerst. Hysterisch

The Kinks geland op Schiphol op 8 mei 1966

huilende meisjes werden door de ordebevaarders naar buiten gedragen. Flauwgevallenen meisjes werden over het podium naar achteren weggedragen,

“Hysterisch huilende meisjes werden door de ordebevaarders naar buiten gedragen.”

ordebevaarders wierpen zich vanaf het podium in het publiek om het hevige gedrang te stuiten, terwijl The Kinks onverstoorbaar doorspeelden. De situatie bleef zo tot de laatste akkoorden van *Till The End Of The Day* hadden geklonken en The Kinks weer even snel verdwenen als zij waren gekomen. Het publiek gilde nog even door, maar al gauw kreeg men door dat het echt afgelopen was en langzaam maar zeker stroomde de zaal leeg. BEAT 25 was afgelopen met een optreden van The Kinks van nog geen half uur, waarvan - volgens schatting van Jacques Senf - meer dan 2400 man hadden genoten.

Beattijdperk afgelopen
Op 3 september van hetzelfde jaar komen The Kinks in het kader van hun Europese tournee nogmaals naar Den Haag voor

een concert in de Houtrusthallen. Zij spelen in een ordelijk verlopen sfeer weer al hun bekende hits. Bij dit concert is John Dalton de vervanger van bassist Pete Quaife, die langdurig is uitgeschakeld na een auto-ongeluk in juni van dat jaar. Het duurt

daarna tot 1978 voor The Kinks zich weer in Den Haag laten zien. Op 27 oktober 1978 gaven zij een show in het Congresgebouw. Van de oorspronkelijke viermansformatie waren er nog drie over (bassist Pete Quaife had in 1969 voorgoed de band verlaten), nu aangevuld met een extra gitarist, een pianist, een trombonist en een saxofoonspeler. Hoewel The Kinks nog wel hun oude hits ten gehore brachten, aangevuld met recentere songs, was het duidelijk dat het beattijdperk ook voor The Kinks was afgelopen.

Aad Spanjaard
aadspan@ziggo.nl

Promo-foto van de Britse band The Kinks, genomen in Stockholm, op 2 september 1965. Foto: Wikimedia Commons

1966-05-06 Golden Earrings ticket Scheveningen - Casino

Schrijven is opium voor mij

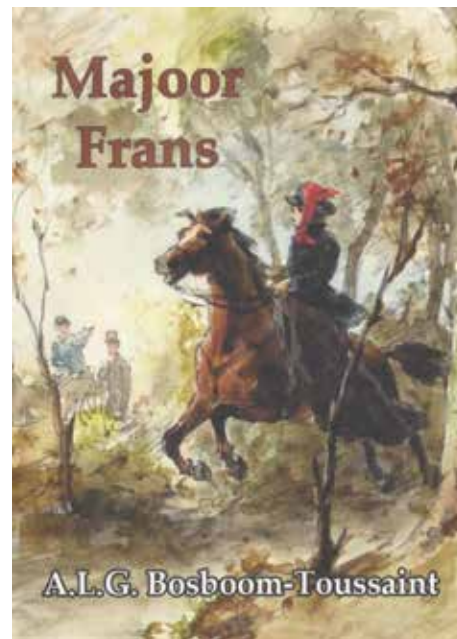
Truitje en Johannes zijn op 3 april 1851 getrouwd. Wie zijn dat dan wel, Truitje en Johannes? Dat ga ik u vertellen, maar deze bijdrage gaat eigenlijk over de eerste straatnaam in onze stad waar de gemeenteraad zeggenschap over had en die straat ligt in het Zeeheldenkwartier.

Anna Louisa Geertruida Toussaint, ze werd Truitje genoemd, is op 16 september 1812 in Alkmaar geboren. Hoewel ze in 1833 het examen voor het lager onderwijs behaalde, heeft ze nooit voor de klas gestaan. Ze wilde boeken gaan schrijven en daarmee is ze bekend geworden. Ze wordt tot de beste Nederlandse auteurs van de negentiende eeuw gerekend. Ze werd zelfs door haar mannelijke collega's serieus genomen en

Een afbeelding van Truitje

dat was in die tijd als het om vrouwelijke auteurs ging uitzonderlijk. Nadat ze enkele romans geschreven had, kreeg ze het advies om haar onderwerpen in de vaderlandse geschiedenis te gaan zoeken en dat heeft enkele bijzonder interessante boeken tot gevolg gehad. In 1874 schreef ze echter een roman die in haar eigen tijd speelt en dit boek wordt nog steeds gelezen. In de tijd dat ik op de middelbare school zat, ontbrak dit boek vrijwel nooit op de lijst van boeken die je voor je eindexamen moest lezen: *Majoor Frans*. Truitje heeft zo'n veertig romans geschreven dus de opmerking 'schrijven is opium voor mij' die ze over zichzelf maakte, is niet zo verwonderlijk. Nadat ze enkele relaties heeft gehad, is ze pas op latere leeftijd getrouwd en dit had mede tot gevolg dat ze geen kinderen heeft gekregen. Ze is in Alkmaar getrouwd met een Haagse kunstschilder die ze al enkele jaren kende en vervolgens is ze in Den Haag komen wonen. Op 13 april 1886 is Truitje overleden.

De omslag van het boek *Majoor Frans*

Johannes Bosboom is op 18 februari 1817 in Den Haag geboren. Vanaf 1831 heeft hij lessen gevolgd aan de Haagsche Teeken-Academie. Het gaat hier om de voorloper van de Koninklijke Academie voor Beeldende Kunsten in onze stad. Het was de oudste kunstacademie van ons land, in 1682 opgericht. Johannes wordt beschouwd als een voorloper van de Haagse School. Ik las over hem: "De meesterlijke wijze waarop hij het impressionistische licht in zijn kerkintrieurs verwerkte, maakte hem tot een der belangrijkste Europese schilders in dit genre". Nadat Truitje en Johannes op 3 april 1851 getrouwd waren, gingen ze in Den Haag wonen. Aanvankelijk op de Zuidwal en vanaf 1877 op het adres Veenlaan 21. Johannes is op 14 september 1891 overleden.

Straatnamen

Vroeger ontstonden straatnamen min of meer vanzelf en ze konden ook zo weer veranderen. Vaak speelde het beroep dat ter plaatse uitgeoefend werd hierbij een rol. In de negentiende eeuw ziet het gemeentebestuur het als haar taak hierbij regelend te gaan optreden. Vanaf 1844 werden de straatnamen vastgesteld door burgemeester en wethouders en het besluit werd vervolgens medegedeeld aan de gemeenteraad. In 1886 mocht de gemeenteraad voor één keer zelf zo'n straatnaam vaststellen en toen werd de Veenlaan omgedoopt in Toussaintkade. Dit ter ere van de overleden schrijfster die daar gewoond had. Johannes Bosboom mocht kiezen tussen de Toussaint-Bosboomkade en de Toussaintkade maar omdat hij zelf nog leefde, koos hij voor de laatste naam. Vanaf 22 mei 1888 bepaalde de gemeenteraad welke naam een straat of plein zou gaan krijgen.

Carl Doeke Eisma
carleisma@planet.nl

Plaquette die aan de muur bij Toussaintkade 21 hangt

Hulp in de laatste levensfase

Als het einde van iemands leven in zicht komt, wordt de behoefte aan een luisterend oor en praktische ondersteuning vaak steeds groter. Niet alleen bij degene die gaat sterven, maar ook bij diens naaste(n). De vrijwilligers van Vrijwilligers

Terminale Zorg helpen daarbij. Zij komen bij u thuis of in het verpleeghuis. Hier zijn geen kosten aan verbonden. Ook is er geen wachtlijst.

Meer weten?

Neem vrijblijvend contact op met de coördinator.

070 - 7541330 · info@terminalezorg.nl
www.terminalezorg.nl

SINCE 1985®

Marcello's

ART FACTORY
FIRST FLOOR

PORTRET | ROCK ART
SCHILDER- EN TEKENLESSEN
ROCK HISTORY TOUR

www.marcellos.nl
www.rockhistorytour.nl

OPEN OP AFSpraak

Advertorial

Als sterven dichtbij komt...

Corné: "Een aantal maanden bezocht ik Herman. We hadden meteen een klik. Ik heb me ingezet om bij te dragen aan dat enkele lichtpuntje en om er te zijn met een luisterend oor. Als vrijwilliger heb ik voldoende afstand, terwijl ik door al mijn bezoeken ook veel vertrouwen geniet. Dat is een goede basis om invulling te geven aan dat 'luisterend oor'."

Corné is een van de vrijwilligers van Vrijwilligers Terminale Zorg. De vrijwilligers bieden ondersteuning aan mensen in de laatste levensfase en diens naasten. Zij komen bij mensen thuis of in het verpleeghuis in Den Haag, Rijswijk, Leidschendam-Voorburg en Wassenaar. Vrijwilligers zijn een welkome aanvulling op de beroepsmatige zorg. Zij kunnen

ondersteunen met praktische zaken, zoals hulp bij eten en drinken. Maar bij alle gevoelens die gepaard gaan met sterven en dood, is belangstelling en luisteren zoveel meer waard. Alleen al door de tijd te nemen en rust te tonen wanneer gevoelens van angst, verdriet en onzekerheid naar buiten treden.

Meer informatie?

Kijk op www.terminalezorg.nl of bel naar 070-7541330. U staat er niet alleen voor.

Vroem, Vroom...

In elke editie van De Haagse Tijden stapt autojournalist John Vroom weer even in een auto die vroeger door Den Haag reed.

Vanden Plas 1500

Regelmatig ben ik langs geweest bij Huis ten Bosch. Klinkt natuurlijk superinteressant, maar dat kon toen nog. Het paleis was toen nog niet bewoond en was voor mij de kortste weg naar huis. Voorbij de stoplichten Willem Witzenplein linksaf de Boslaan op en even verder rechtsaf door de hekken van Huis ten Bosch, langs het paleis en bij het hek aan de Bezuidenhoutseweg rechtsaf en gelijk weer links de Carel Reinierszkade op. Té leuk om te vertellen als we het nu hebben over het koninklijke paleis van onze huidige vorsten. Maar waarom vertel ik dit? Omdat ik recentelijk vlak bij de ingang van Huis ten Bosch op de Bezuidenhoutseweg een Vanden Plas 1500 geparkeerd zag staan met een Engels kenteken.

Het was een model dat ik alleen in Engeland had zien rijden. Eigenlijk was het een luxe vermomde Austin Allegro. Een van de meest verguisde autoprodukten uit de tijd van Margaret Thatcher en de meeste fabrieksstakingen. Een model

waar volgens de Britten alles mis mee was. Om dat te camoufleren, haalde British Leyland Cars het beproefde luxe Vanden Plas concept van stal en noemde deze Allegro uitvoering de Vanden Plas 1500. Het front werd voorzien van een chique chromen

grille met chroom omlijste koplampen en onder de bumper twee Lucas mistlampen. Chromen wieloppoppen met het Vanden Plas logo. Onder de motorkap lag de Allegro 1485 cc viercilinder benzinemotor met 68 pk die de voorwielen aandreef met de gesynchroniseerde 5-bak. De meeste luxe zat in het interieur. De meubilair- en portierbekleding was voorzien van luxe leer. Middenarmsteunen voor en ach-

ter. Dikleren stuur met Vanden Plas logo en het dashboard was afgewerkt met warm ogend walnoten-hout. Mooi afsluitbaar dashboardkastje en het walnoten-hout was ook verwerkt in de bovenrand van de portieren. Prachtig waren natuurlijk de uitklapbare vliegtuigtafeltjes in de rug van de voorstoelen, uiteraard uitgevoerd van walnoten-hout, met een uitsparing voor het gin & tonic glas met op de midden-

tunnel een chromen asbakje. Voor de rest nog wat kleinere luxe details, zoals een analoog klokje op het dashboard, getint glas, spiegeltje in de passagiers zonneklep, vloertapijt, armsteunen in de portieren, kledinghaakjes, leren hoes om de handrem, standaard veiligheidsgordels. De enige opties die overbleven waren metallic lak, hoofdsteunen en een automatische versnellingsbak. Kortom, een heel luxe en gedistingeerde uitvoering van een Austin Allegro onder de naam Vanden Plas 1500, die nu als exclusieve klassieker beschouwd mag worden. Ik denk dat er geen enkel exemplaar in Nederland is verkocht en ik vrees ook niet zo veel in de UK, want het bleef toch een opgedirkte Austin Allegro.

John Vroom
johnvroom@planet.nl

HAAGSE KWESTIES

Idee voor een Haagse kwestie?
Mail naar Milja de Zwart: info@dehaagsetijden.nl

Scheiden doet lijden

Wen er maar aan: weg met het zorgvuldig uitwassen van plastic bakjes, leegschudden van gebruikte broodzakken, uitknijpen van lege drinkpakken en omspoelen van groenteblikjes. Weg met de mini-milieustraat in uw keuken. Weg met het gesjouw naar de zogeheten PMD-container. Want scheiden is passé.

Het besluit dat we in een heel groot deel van Den Haag verpakkingsmateriaal van plastic, drinkkartons en metaal - PMD dus - niet langer meer aan de bron hoeven te scheiden, heeft de gemeente in november 2022 genomen. Maar het hing eigenlijk al sinds 2017 in de lucht. Toen werd duidelijk dat onze toenmalige afvalverwerker veel beter kon scheiden dan gewone Hagenaars. Daarom wordt 'nascheiding' vanaf komende maand een feit.

Ik moet bekennen dat dit alles aan mij voorbijgegaan was. Maar dat komt niet doordat ik onder een steen heb gelegen de afgelopen tijd. De gemeente heeft er gewoon nog niet over

gecommuniceerd met haar inwoners. Dat gebeurt vanaf september. En dat is ook de maand waarin het nieuwe inzamelen wordt ingevoerd.

Bladerend in het communicatieplan dat de gemeente in juni publiceerde, lees ik dat Den Haag ook wel gekke henkie zou zijn om alles te houden zoals het was. De vergoeding voor apart inzamelen van PMD ging omlaag. En de spelregels, in dit geval bepaald door de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het Afvalfonds Verpakkingen, zijn veranderd. Gemeenten moeten kiezen voor bronscheiding, nascheiding of een combinatie van die twee, maar dan wel met duidelijk begrensde gebieden.

Zoethoudertje

Je snapt het al. Den Haag, van oudsher bekend met duidelijke gebiedsindeling (zand en veen), koos voor het combinatiemodel. In wijken met veel ruimte - zoals delen van Loosduinen, Escamp, Leidschenveen, de Vogelwijk en Duttendel - blijft alles bij het oude. Daar haalt de gemeente plasticafval nu al om de week huis aan huis op. Maar in het centrum, Laak, Haagse Hout, de rest van Segbroek en Scheveningen is scheiding aan de bron voorbij. Om er geen misverstand over te laten bestaan, verdwijnen 192 van de 335 PMD-containers uit het straatbeeld. De afdeling communicatie heeft er een boodschap bij bedacht, maar die klinkt een beetje als een zoethoudertje: 'U mag het bij het restafval doen.'

Tot zover is dit een helder, rationeel verhaal. Door de nieuwe maatregelen gaat Den Haag het beter doen tegen lagere kosten. Dat gaat de burger in zijn portemonnee merken. Het enige

punt bij de ommezwaai is dat ons stadsbestuur haar milieubewuste, ijverig scheidende inwoners niet heeft willen kwetsen. Daarom blijven de PMD-containers rondom winkelcentra in gebruik. Kosten: 410.000 euro. Waarom? Dat kun je teruglezen in de notulen van de gemeenteraadsvergadering van eind december 2022.

Prijskaartje

Wethouder Anne Mulder: "Er zijn bewoners in onze stad die het belangrijk vinden om zelf hun huisvuil te scheiden. Ze zijn er ook heel precies in."

Judith Kloppenburg, fractievoorzitter CU/SGP: "Dus voor

het fijne gevoel dat sommige mensen kunnen hebben bij het scheiden van afval gaan we als gemeenschap ruim vier ton betalen?"

Wethouder Anne Mulder: "Mensen zijn heel bewust bezig met het milieu en willen graag afval kunnen scheiden. Ze doen dat heel gewetensvol, halen de spullen eruit, wat is plastic en wat niet. Het college wil dat graag in stand houden en de mensen die kans geven. Daar staat een prijskaartje tegenover."

Waarop het AD kopte: *Milieubewuste burger kost half miljoen euro*. Er had ook boven kunnen staan: scheiden doet lijden.

Uw overwaarde gebruiken als aanvulling op uw inkomen?

Wilt u profiteren van de overwaarde van uw woning, maar niet verhuizen? Dat kan. Verzilver de overwaarde van uw huis zonder te verkopen.

- Vul uw AOW en pensioen aan met een eenmalig of maandelijks bedrag
- Vrij te besteden: bijvoorbeeld voor uzelf, uw kinderen of kleinkinderen
- Veilig, verantwoord en vaak al mogelijk vanaf 60 jaar

Voorbeeld

Een alleenstaande vrouw van 71 jaar heeft een woning die € 400.000 waard is. De openstaande hypotheek is slechts € 90.000 en de overwaarde bedraagt € 310.000. Zij verzilvert een deel van haar overwaarde en kan kiezen tussen haar hypotheek geheel aflossen of een maandelijks uitkering: 10 jaar lang € 750 of 15 jaar lang € 540 per maand.

Vrijblijvende berekening? Bel 070-392 51 35 of kijk op [zilverleven.nl](https://www.zilverleven.nl)

De mooiste kerstreizen

Gewoon perfect geregeld

Kerst in het centrum van Berlijn

5-daagse busreis

reiscode: kdber03

vanaf p.p.

€ 669

Kerst in Stijlvol Praag

6-daagse busreis

reiscode: kdpra03

vanaf p.p.

€ 779

Kerst in Sevilla

6-daagse vliegreis

reiscode: kvsev03

vanaf p.p.

€ 799

Kerst in Valencia

6-daagse vliegreis

reiscode: kvvlc02

vanaf p.p.

€ 799

Kerst in sfeervol Wenen

8-daagse busreis

reiscode: kdwen05

vanaf p.p.

€ 859

Kerst in sprookjesachtig Budapest

8-daagse busreis

reiscode: kdbud01

vanaf p.p.

€ 889

www.dejongintra.nl/kerstreizen

Bel 0180 - 457 803

of ga naar uw ANVR-Reisbureau

de Jong Intra
vakanties

Reissom o.b.v. 2 personen en excl. € 37,50 reserveringskosten, Calamiteitenfonds en SGR-bijdrage.

Eropuit!

Organiseert u een leuke activiteit waar onze lezers blij van worden? Mail uw activiteiten of tips naar info@dehaagsetijden.nl of bel: 070 - 360 76 76

Munten, postzegels, bankbiljetten en ansichtkaarten

Ergens slingeren nog de postzegelalbums van opa op zolder. Waar zijn de munten van pa eigenlijk gebleven? En zijn die ansichtkaarten bestemd voor het oud papier? U bent niet de enige met vragen over een verzameling munten, postzegels, papiergeld, ansichtkaarten of penningen. Daarom houdt de Munten- en Postzegel Organisatie (MPO) elke woensdag een open inloopdag. Wie zijn of haar verzameling deskundig en gratis wil laten beoordelen, kan tussen 10.00 en 16.00 uur terecht bij de MPO, Energieweg 7, IJsselstein, nabij Utrecht. Aansluitend is er desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Informatie: 030-6063944 of kijk op www.mpo.nl.

Goud, zilver, kunst, curiosa en militaria

In de la ligt nog die gouden ketting van oma. Ergens ligt nog een potje met oude sieraden. Dat oude beeldje of die zilveren miniatuurtjes in de kast, zijn die nog wat waard? En hebben die oude onderscheidingen en militaire spulletjes nog waarde? Allemaal vragen met betrekking tot goud, zilver, kunst en curiosa of militaria. Bezoek eens onze open inloopdag, elke donderdag van 10.00 tot 16.00 uur. U bent dan welkom bij MPO/Heritage op de Energieweg 7 te IJsselstein, vlakbij Utrecht, voor een gratis en vrijblijvende taxatie. Aansluitend krijgt u desgewenst advies met betrekking tot verkoop of verzekering. Voor meer informatie: 030-6063944.

Festival Klassiek achter de Duinen

In het weekend van 15 t/m 17 september vindt Festival Klassiek achter de Duinen plaats in de binnenstad van Den Haag. Topmusici als Daniel Rowland, Lidy Blijdorp en Rosanne Philippens laten de mooiste kamermuziek horen van Brahms, Schumann en Beethoven. Het festival opent in de Nieuwe Kerk met het spetterende concert voor viool, piano en strikkwartet van Chausson, uitgevoerd door artistiek leiders Tobias Borsboom en Pieter van Loenen samen met het fenomenale Matangi Quartet. Voor de allerkleinsten speelt het cabaret- en pianoduo Beth & Flo op zondag 17 september muziek uit het Carnaval der Dieren.

Wanneer & waar: 15, 16 en 17 september, De Nieuwe Kerk

Kijk voor het volledige programma en kaarten op www.klassiekachterdeduinen.nl

Koning ontvangt geloofsbrieven ambassadeurs

Woensdagochtend ontvangt koning Willem-Alexander op Paleis Noordeinde in Den Haag met grote regelmaat nieuwe ambassadeurs die hun geloofsbrieven komen aanbieden. Dit gaat gepaard met een ceremonie die te volgen is vanaf het Paleisplein. De nieuwe ambassadeur arriveert 's morgens vroeg in galarijtuig begeleid door ruiters van de Bereden Marechaussee. Bij Paleis Noordeinde staat een erewacht en een militaire kapel opgesteld. Na een eresaluut van vier tromroffels wordt het volkslied van het land van de ambassadeur ten gehore gebracht, gevolgd door een inspectie van de erewacht. Binnen wordt de nieuwe ambassadeur opgewacht door de koning. Vanaf het Paleisplein kun je de aankomst van de koets, het spelen van het volkslied en de inspectie van de erewacht volgen - altijd weer een bijzonder moment in hofstad Den Haag.

Wanneer & waar: 6 & 13 sept, 25 okt, 9.00-11.00u, Paleis Noordeinde

Meer info via koninklijkhuys.nl

Exclusieve rondleidingen door De Passage

Tijdens de rondleidingen in De Passage kom je op plekken waar je normaal niet kunt komen. Bijvoorbeeld in een eigen expositieruimte, hier kun je alles lezen en bekijken over 138 jaar geschiedenis van De Passage. Diverse spullen en foto's van vroeger zijn hier te bewonderen. De expositieruimte is alleen toegankelijk voor deelnemers van de rondleidingen. Vanaf deze expositieruimte loop je, onder begeleiding van een gids, over de welbekende brug naar een leegstaande etage waar je wordt rondgeleid. Natuurlijk mag je een mooie foto op de brug maken. Tot slot neemt de gids je mee naar het dakterras van Novotel voor een mooi uitzicht over de stad. Let op: de rondleiding is niet geschikt voor minder validen. Betreden op eigen risico.

Wanneer & waar: 6, 12, 17 & 18 sept, 10.00-11.30u, De Passage

Meer info via depassage.nl

Reactie Van Titanic tot Zeeheldenkwartier

Ik heb met veel belangstelling het artikel van Jan Kaffa *Van Titanic tot Zeeheldenkwartier* in de Haagse Tijden van 27 juni j.l. gelezen. Het riep herinneringen op aan mijn vader, die van 1928 tot 1945 als stoffeerder bij de firma Mutters heeft gewerkt. Ik wist dat ik nog ergens een foto moest hebben waar hij samen met zes collega's op staat afgebeeld. De foto is gemaakt op 29 maart 1929 aan boord van het in aanbouw zijnde stoomschip De Statendam.

Het bleken twee foto's te zijn, genomen in de eerste klasse Lounge van het schip. Mijn vader Jan zit rechts vooraan op de foto en zijn broer Willem zit tweede van links. Met name de foto van het Muziekpodium laat de luxieuze inrichting en de door Jan Kaffa beschreven vakmanschap van de Mutters werknemers goed zien.

Vroeger was er aan de Hofweg in Den Haag, naast de bioscoop, een KLM-vestiging vanwaar

de autobussen naar Schiphol vertrokken. Links daarvan was een heel deftige Herenmode winkel, waarvan ik me de naam niet meer kan herinneren. In die zaak moest Mutters de etalages maken en stofferen. Toen de Mutters mannen klaar waren hebben ze een etalagepop in een van de etalages gezet en deze pop aangekleed met een stofjas

en een oude werkbroom, netjes voor de pop op de grond gedrapeerd, waarna ze huiswaarts gingen. Nooit hebben ze gehoord hoe het personeel van de zaak daarop gereageerd heeft.

Zoals u misschien weet, was de firma Mutters ook werkzaam in de vliegtuigbouw. Op de foto's rechtsboven ziet u de door

Mutters vervaardigde passagiersruimte van een Fokker toestel. Op het plafond een, eveneens door Mutters geleverde, linoleumsne van de wereldkaart.

Ook het gedeelte over de meubels en inrichting van het koninklijk paleis Noordeinde riep een herinnering bij mij op. Na de bevrijding in mei 1945 heeft mijn vader zijn baan bij Mutters opgezegd en is hij, zoals dat toen heette, 'voor zichzelf begonnen'. Wij woonden op de Allard Piersonlaan en bij ons om de hoek in de Paets van Troostwijkstraat woonde een kennis

van ons die lakei was in het paleis. Op een dag vroeg hij aan mijn vader of die een paar antieke stoelen uit het paleis wilde restaureren. Dat heeft mijn vader, tot tevredenheid van het paleis, gedaan en ik ben nog met hem, op een gehuurde bakfiets, mee geweest om ze bij het paleis af te leveren. Helaas hebben de stoelen daarna niet lang meer bestaan want niet lang daarna, ik meen in 1948 zijn ze bij een brand op de bovenverdieping van het paleis verloren gegaan.

Karel Boom
kenaboom@casema.nl

Advertorial

Open Spinozahuis en Open Spinozahof

Tijdens de SPINOZA OKTOBERMAAND 2023 leer je de Haagse vrijdenker SPINOZA (nog) beter kennen. Hier woonde en werkte hij zeven jaar, tot hij in 1677 stierf en in de Nieuwe Kerk aan het Spui begraven werd. Dwars door de stad laat Den Haag haar licht schijnen op Spinoza met zijn ideeën over vrijheid, persoonlijk en collectief geluk, ethiek en democratie. En wat vertelt de filosoof ons over de eenheid van mens en natuur? We treffen elkaar bij lezingen, theater, muziek, workshops, debat & dialoog, Spinoza stads-wandelingen en vaartochten.

Een trip naar het Spinoza-Kwartier aan de Dunne Bierkade wordt extra waardevol met een bezoek aan zijn woonhuis op Paviljoensgracht 72. Het Spinozahuis kent een boeiende geschiedenis, zo werd het gebouwd in 1646 door landschapsschilder Jan van Goyen. Tijdens alle oktobermiddagen is iedereen welkom voor uitleg over Spinoza's leven en werk. Al even interessant is een bezoek

aan de StadsOase Spinozahof, aan de overkant van de Spinoza-brug. Daar kan je elke zaterdagmiddag deelnemen aan een interactieve rondleiding. Voor beide locaties geldt vrij entree.

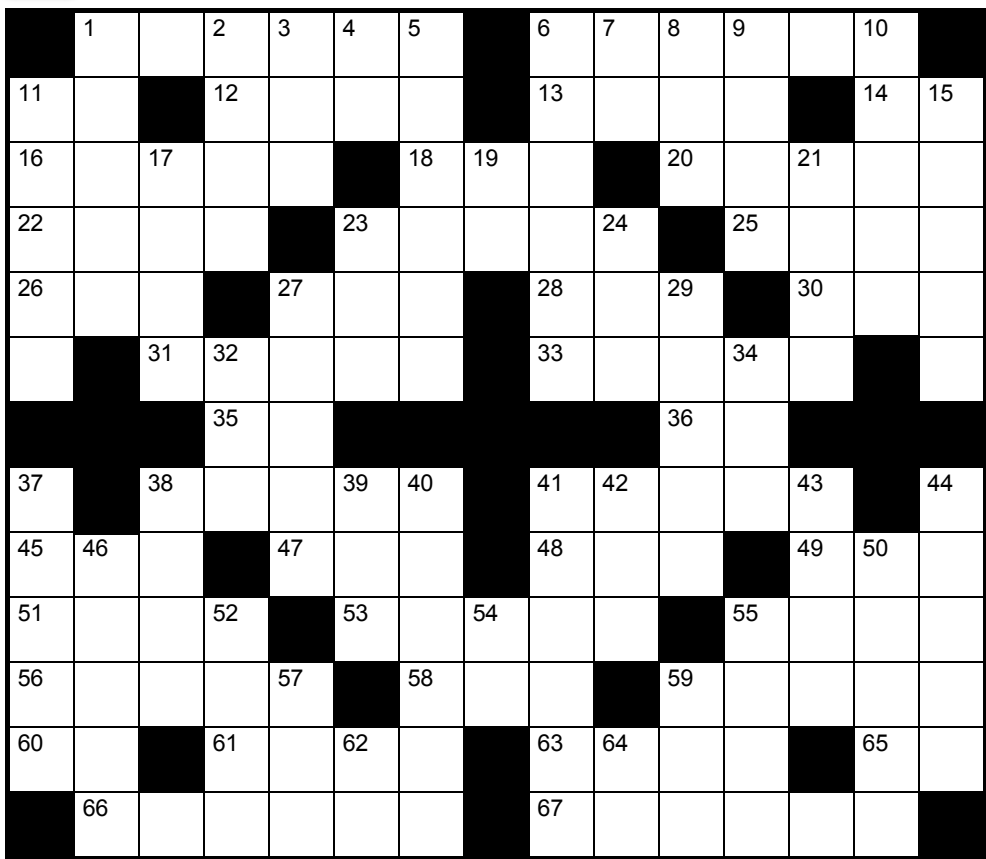
Meer informatie en de openingstijden staan op de website van organisator Stichting Spinoza Den Haag: www.spinozadenhaag.nl. Telefoon: M 06-51709443

1 KRUISWOORDPUZZEL

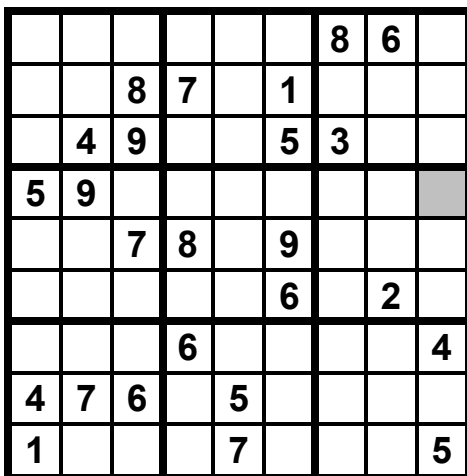
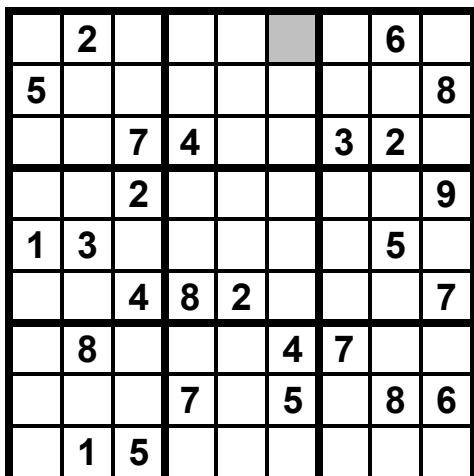

Horizontaal: 1 vrucht 6 lezing 11 laatstleden 12 wijsje 13 hetzelfde 14 in opdracht 16 laan 18 grote bijl 20 Europese vrouw 22 kuip 23 bedelmonnik 25 rondrit 26 een zekere 27 deel v.e. boom 28 afslagplaats bij golf 30 jaartelling 31 scherp 33 hengselvat 35 titel 36 oude lengtemaat 38 zaadje 41 rij 45 Turks bevelhebber 47 steensoort 48 tochtje 49 pl. in Gelderland 51 bevliegig 53 wolplukje 55 land in Zuid-Amerika 56 strijdperk 58 wees gegroet 59 bloedgever 60 of dergelijke 61 land in Azië 63 deel v.h. been 65 trekdiër 66 griezel 67 ski-onderdeel.

Verticaal: 1 iedereen 2 verheven stand 3 ontkenning 4 uitroep van pijn 5 guitig 6 bezoek 7 en dergelijke 8 koordans 9 vlek 10 partij in een geding 11 naderhand 15 Russisch gebergte 17 deel v.h. lichaam 19 kosten koper 21 stuurinrichting 23 ijdeltuit 24 vertrager 27 deel van Oostenrijk 29 muggenlarve 32 kippenziekte 34 profeet 37 koningstitel 38 overleving 39 opschudding 40 door water omgeven land 41 Europese taal 42 vordering 43 Europeaan 44 portemonnee 46 keukengerei 50 voorstelling in de slaap 52 uniek 54 ultraviolet 55 draskolk 57 vlaktemaat 59 projectieplaatje 62 slee 64 namelijk.

1 23 6 56 47 44 58 63

2 SUDOKU

Puzzel & Win!

Mocht u de oplossingen weten van de puzzels op deze pagina, dan maakt u kans op deze leuke prijs van de Fifties Store!
U kunt de oplossingen tot donderdag 14 september mailen naar puzzel@dehaagsetijden.nl

Win 10 onderzetters gemaakt van echte vinylplaten

Deze onderzetters zijn gemaakt van authentieke LP's waardoor er minder afval is voor het milieu. t.w.v. € 14,99. Wij geven maar liefst drie van deze sets weg!

Verkrijgbaar bij de Fifties Store, www.fiftiesstore.nl
Namensestraat 73 - 2587 VX Den Haag
070 3585810 - www.fiftiesstore.nl

Oplossingen vorige editie:

Zweedse puzzel: Gemeente
Kruiswoordpuzzel: Jubileum
Sudoku: 8-6-8-6
Haagse Doordenkers: Loosduinen
Woordzoeker: Tegenwoordig

Wij feliciteren de winnaar van de vorige editie met een mooie prijs, aangeboden door de Fifties Store. Het boek 'Den Haag Bevalt!' gaat naar: A. Boutkan te Delft

Let op! U dient de prijs zelf op te halen bij de Fifties Store.

3 WOORDZOEKER

Amuseren	House	Renet	Trofee
Atoom	Jofel	Reuze	Uitje
Export	Mazelen	Sleutelbloem	Vecht
Gasolie	Meisje	Snood	Vorst
Geitenhoeder	Merel	Sorbet	Zadeltas
Hofje	Omega	Specificatie	Zeeolifant
Hoogte	Pizza	Troela	

54

Nu tijdelijk een heerlijk cadeau bij een abonnement op De Haagse Tijden!

Neem een abonnement op De Haagse Tijden en haal een heerlijke Haagsche Kakker op bij Bakkerij Helsing.

www.dehaagsetijden.nl

UTS® VAN DER GEEST VERHUIZINGEN

Speciale service voor senioren

- Zorgverhuizingen
- Particuliere verhuizingen
- Int. verhuizingen
- Kunst- en antiekservice
- In- en uitpakservice
- Verhuisdirigente
- Handyman
- Inboedelopslag

T 070 399 42 41

W utsvandergeest.nl

